

GUIA DIDÀCTICA PER A EDUCADORS SOBRE DRETS HUMANS, DESPLAÇAMENT I REFUGI

Els drets humans dels refugiats, els teus drets humans

PRIMER, SEGON, TERCER I QUART CURS
D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA

**UNHCR
ACNUR**

La Agencia de la ONU para los Refugiados
comité español

ELS DRETS HUMANS DELS REFUGIATS, ELS TEUS DRETS HUMANS

Comitè espanyol d'ACNUR

www.eacnur.org

Finançat per:

Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació. Secretaria d'Estat d'Afers Exteriors. Direcció General de Nacions Unides i Drets Humans.

La responsabilitat del contingut és exclusiva de l'entitat beneficiària.

Elaboració de continguts:

Eduxarxa.

Disseny, maquetació i producció:

Virginia Bolívar Santos. Halo E-learning.

Edició:

Març 2017

Reconeixement – NoComercial – SenseObraDerivada (by-nc-nd):
No és permès l'ús comercial de l'obra original ni la generació d'obres derivades.

Aquest document és de distribució general. Se n'autoritza la reproducció i la traducció, excepte per a fins comercials, sempre que se'n reconegui la font.

Índex

PRÒLEG	2
INTRODUCCIÓ	3
CONNECTA	5
Presentació	6
Activitat	7
Conclusió	9
EMPATITZA	10
Presentació	11
Activitat	12
Conclusió	13
REFLEXIONA	14
Presentació	15
Activitat	16
Conclusió	17
COOPERA	18
Presentació	19
Activitat	20
Conclusió	21

ELS DRETS HUMANS DELS REFUGIATS, ELS TEUS DRETS HUMANS

Pròleg

Els darrers anys, han constituït una fita fonamental en la història del desplaçament i el refugi. Milions de persones s'han vist obligades a fugir dels seus llocs d'origen i a passar fronteres incertes a causa de conflictes, persecucions o violacions dels seus drets fonamentals.

ACNUR treballa sense descans per protegir i assistir les persones refugiades i desplaçades en les emergències, actuant també en àmbits relacionats amb la sanitat, l'educació, la generació de mitjans de vida i la cerca de solucions duradores per a la seva situació.

Per la seva part, el Comitè espanyol d'ACNUR procura la sostenibilitat dels programes d'ajuda humanitària d'ACNUR, canalitzant la solidaritat de milers de socis i col·laboradors, i fonamentant la conscienciació i el suport social a la seva tasca.

Aquesta guia didàctica a disposició de la comunitat educativa, per mitjà del finançament de la Secretaria d'Estat d'Afers Exteriors, pretén ser un recurs útil per a tots aquells formadors que vulguin fomentar l'educació en valors, el coneixement dels Drets Humans, de la tasca d'ACNUR i de la realitat de les persones refugiades i desplaçades a nens d'entre 12 i 16 anys. Aquesta guia es completa amb unes altres tres adreçades a la resta de cursos de primària i als cicles de secundària i batxillerat.

© UNHCR/Ivor Prickett

ELS DRETS HUMANS DELS REFUGIATS, ELS TEUS DRETS HUMANS

Introducció

Aquesta guia proporciona una proposta educativa articulada entorn de quatre sessions que construeixen la seqüència següent d'ensenyament-aprenentatge:

Connecta:

Cerca una connexió entre la realitat que s'intenta explicar i la realitat del grup escolar, per captar-ne l'interès i establir-hi un primer vincle emocional.

Empatitza:

Presenta una situació mitjançant la qual es vol establir un vincle empàtic amb la vivència de les persones refugiades.

Reflexiona:

Fomenta la reflexió, l'esperit crític i la formació d'un nou sistema de valors.

Coopera:

Convida els nens a dur a terme una acció de cooperació i solidaritat.

ELS DRETS HUMANS DELS REFUGIATS, ELS TEUS DRETS HUMANS

Introducció

Cada sessió es divideix en tres blocs:

PRESENTACIÓ

Pretén mobilitzar els coneixements previs dels alumnes, apropar-los els conceptes essencials sobre el tema i fomentar la reflexió i l'esperit crític sobre les qüestions que es tracten.

ACTIVITAT

Planteja una proposta didàctica per treballar els conceptes de manera pràctica i vivencial, mitjançant estratègies socioafectives que fomenten el diàleg, l'expressió i l'intercanvi d'emocions.

CONCLUSIÓ

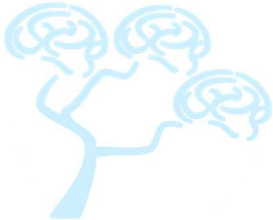
Formula la reflexió essencial que els alumnes haurien d'adquirir en finalitzar aquesta sessió.

La taula següent recull la correspondència de continguts, objectius didàctics i temporització de cadascuna de les quatre sessions:

SESSIÓ	CONTINGUTS FONAMENTALS	OBJECTIUS DIDÀCTICS	TEMPORITZACIÓ
CONNECTA	Els drets humans són una garantia perquè totes les persones puguin viure amb dignitat i, per això, tots tenim la responsabilitat de protegir-los.	<ul style="list-style-type: none">✓ Prendre consciència del fet que totes les persones som iguals en llibertats i drets.✓ Conèixer el contingut de la Declaració Universal dels Drets Humans.✓ Comprendre la relació que hi ha entre la vulneració dels drets humans i la situació de les persones refugiades i desplaçades.	90 minuts
EMPATITZA	Les persones refugiades s'han vist obligades a fugir del seu país perquè la seva vida corria perill i, per això, els hem d'oferir protecció internacional.	<ul style="list-style-type: none">✓ Entendre quines són les causes que obliguen una persona a fugir de casa seva.✓ Distingir entre:<ul style="list-style-type: none">• <i>Refugiat</i>• <i>Desplaçat intern</i>• <i>Immigrant</i>	90 minuts
REFLEXIONA	ACNUR és una organització que ofereix protecció i solucions duradores a les persones refugiades i desplaçades.	<ul style="list-style-type: none">✓ Conèixer quina és la missió d'ACNUR i del Comitè espanyol d'ACNUR.✓ Identificar les fases que componen la tasca d'ACNUR per a la protecció de les persones refugiades.	1 hora
COOPERA	La construcció d'un món just, solidari i democràtic depèn de tots nosaltres.	<ul style="list-style-type: none">✓ Prendre consciència de quin és el nostre paper com a ciutadans al món.✓ Desenvolupar una actitud de solidaritat, cooperació i integració amb els altres.	Variable

CONNECTA

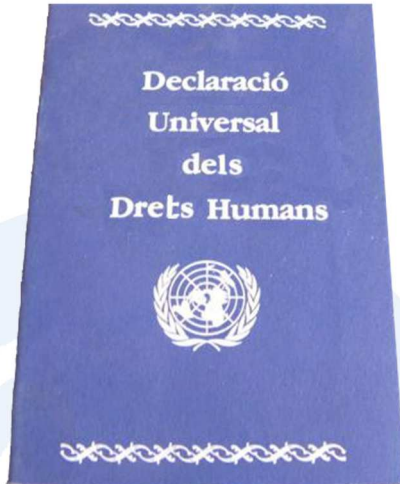
ELS DRETS HUMANS, UNA GARANTIA PER A LA HUMANITAT

1. Connecta

PRESENTACIÓ 15 min

Com introduir la sessió?

Es pot introduir la sessió mostrant un exemplar de la Declaració Universal dels Drets Humans i preguntant als alumnes si coneixen aquest document i què saben sobre el seu contingut.

Explicació

El 1945 va acabar la Segona Guerra Mundial, un dels majors conflictes bèl·lics de la història. Després del desastre, quedava clar que el món s'havia de recuperar i que calia fer tot el possible perquè no es tornés a repetir un horror semblant. Per a fer-ho, l'Assemblea General de les Nacions Unides va redactar el 1948 la Declaració Universal dels Drets Humans.

Els drets humans serveixen per garantir la vida, la dignitat i la llibertat de les persones. Són uns mínims als quals no es pot renunciar i que els estats i les persones estan obligats a promocionar i protegir. Entre ells es troben el dret a la vida, a la seguretat, a la llibertat, a la justícia, a la salut i a l'educació; el dret a no patir l'esclavitud, la tortura, la persecució, etc.

Tanmateix, des del 1948 no hi ha hagut ni un sol moment en què no s'hagin vulnerat en algun lloc del món, a causa de conflictes bèl·lics, dictadures opressores, fam, desastres naturals... Totes són situacions que representen la pèrdua d'aquests drets i que obliguen a les persones a abandonar les seves vides i emprendre un camí cap a la recuperació de la dignitat.

Com fomentar la reflexió entorn d'aquests conceptes?

Plantejant als alumnes com actuarien ells en cas de trobar-se en un lloc on no es respectessin els seus drets humans:

Què passaria si poguessin ficar-nos a la presó per un motiu arbitrari?

I si ens perseguissin per tenir un determinat cognom o per haver votat a un partit polític o per celebrar una festivitat religiosa?

Què fariem si la nostra vida estigués en perill pel simple fet de portar una tallada de cabells o una peça de roba o per estimar una persona?

En aquest punt és on podem enllaçar amb la situació de les persones refugiades i desplaçades:

Quan els drets essencials d'una persona es vulneren, l'única sortida possible és la fugida. En l'actualitat, més de 65 milions de persones es troben desarrelades per haver estat víctimes de conflictes armats i la persecució i vulneració dels seus drets humans.

ELS DRETS HUMANS, UNA GARANTIA PER A LA HUMANITAT

1. Connecta

ACTIVITAT - Teatre per la igualtat

60 min

1 És que no som iguals?

Al segle XVI, William Shakespeare va escriure *El mercader de Venècia*, una obra teatral on apareix un personatge jueu anomenat Shylock. En petits grups de tres o quatre persones, llegim aquest fragment de text corresponent al cèlebre monòleg de Shylock i reflexionem sobre les qüestions que es plantegen a continuació. Després, posem en comú les respostes amb els altres grups de la classe.

«Heu rigut de les meves pèrdues i us heu burlat dels meus guanys. Heu agreujat la meva nació, heu descoratjat els meus amics i aquissat els meus enemics. I quin és el motiu? Que sóc jueu. És que el jueu no té ulls? És que el jueu no té mans, òrgans, dimensions, sentits, afectes, passions? No s'alimenta amb el mateix menjar i el fereixen les mateixes armes? No és víctima de les mateixes malalties i es guareix pels mateixos mitjans? No té calor a l'estiu i fred a l'hivern, com el

cristià? Si ens punxen, no sagnem? No riem si ens fan pessigolles? Si ens enverineu, no morim?»

*El mercader de Venècia,
William Shakespeare*

Què reivindica Shylock en el seu discurs?

El que planteja és universal?

És a dir, les seves paraules valen per a qualsevol persona, independentment de la seva raça, gènere, religió o idees polítiques?

Quina relació hi ha entre aquest text i la Declaració Universal dels Drets Humans?

Té vigència aquest monòleg, o la qüestió que planteja Shylock ja està superada?

2 Un monòleg reivindicatiu

De la mateixa manera que Shylock defensava en el seu monòleg la igualtat i la dignitat de les persones jueves, nosaltres crearem també un monòleg teatral en el qual defensem la universalitat dels drets humans.

Per a fer-ho, seguirem aquests passos:

- Formem grups de tres o quatre persones.
- Durant uns minuts, llegim aquesta versió abreujada de la Declaració Universal dels Drets Humans i reflexionem sobre el significat dels drets que la formen (a què fan referència, en quines situacions es vulnerarien, quines en serien les conseqüències...).

- A continuació, decidim qui serà el personatge que protagonitzarà el monòleg reivindicatiu:

Com es diu?

Quin és el seu origen?

En quina situació es troba?

Quin episodi dramàtic ha viscut?

Quins dels seus drets s'han vulnerat?

- Amb aquest punt de partida, ja podem escriure el nostre monòleg.

Materials necessaris

- Fulls de paper i bolígrafs
- Una còpia impresa per grup del monòleg de Shylock que apareix en aquesta pàgina
- Una còpia impresa per grup de la versió abreujada de la Declaració Universal dels Drets Humans, annexada a continuació

3 Drets a escena

Per acabar, organitzarem una posada en escena de tots els monòlegs. Cada grup triarà un representant per interpretar-lo. Després de cada intervenció, reflexionarem conjuntament sobre les qüestions següents:

Quina era la història que mostrava el text?

En quina situació es trobava la persona?

Quins dels seus drets s'havien vulnerat?

Quins articles de la Declaració Universal dels Drets Humans s'han reflectit en el text?

ELS DRETS HUMANS, UNA GARANTIA PER A LA HUMANITAT

1. Connecta

ACTIVITAT - Teatre per la igualtat

Declaració Universal dels Drets Humans (versió abreujada)*

Ara, per tant, l'ASSEMBLEA GENERAL proclama la present Declaració Universal dels Drets Humans com a punt de referència per a tots els pobles i nacions, amb la finalitat que cada individu i cada organisme de la societat, tenint present la declaració següent, s'esforcin, per mitjà de l'ensenyament i l'educació, a promoure el respecte dels següents drets i llibertats:

Article 1 Dret a la igualtat
Article 2 Dret a la no discriminació
Article 3 Dret a la vida, a la llibertat i a la seguretat personal
Article 4 Dret a no ser sotmès a l'esclavitud
Article 5 Dret a no ser sotmès a tortures ni tractes humiliants
Article 6 Dret a ser reconegut com una persona davant la llei
Article 7 Dret d'igualtat davant la llei
Article 8 Dret a recórrer davant un tribunal competent
Article 9 Dret a no ser víctima d'una detenció arbitrària o de l'exili
Article 10 Dret a un judici just
Article 11 Dret a ser considerat innocent fins que no es demostrï la culpabilitat
Article 12 Dret a la no interferència en els àmbits de la intimitat, la vida familiar, la llar i a la correspondència

Article 13 Dret a desplaçar-se amb llibertat dins i fora del país
Article 14 Dret a rebre asil en altres països davant de persecucions
Article 15 Dret a la nacionalitat, i llibertat per a canviar-la
Article 16 Dret al matrimoni i a la família
Article 17 Dret a la propietat
Article 18 Llibertat de religió i creença
Article 19 Llibertat d'opinió i d'informació
Article 20 Dret a associar-se i reunir-se de manera pacífica
Article 21 Dret a participar en el govern i en eleccions democràtiques
Article 22 Dret a la seguretat social
Article 23 Dret a una feina digna i a afiliar-se als sindicats
Article 24 Dret al descans i al temps lliure
Article 25 Dret a un nivell de vida digne

Article 26 Dret a l'educació
Article 27 Dret a participar en la vida cultural de la comunitat
Article 28 Dret a un ordre social que garanteixi els drets humans
Article 29 Acompliment de tasques en la comunitat que condueixin a un desenvolupament ple i lliure
Article 30 Dret a la no interferència estatal o personal en els drets abans esmentats

* (Font: Centre de Recursos per la Pau de la Universitat de Minnesota, www.umn.edu)

ELS DRETS HUMANS, UNA GARANTIA PER A LA HUMANITAT

1. Connecta

CONCLUSIÓ 15 min

Com a tancament d'aquesta sessió, és important treballar el concepte *corresponsabilitat*. Això es pot fer creant una analogia entre l'entorn familiar i el context mundial:

Quins drets i quines responsabilitats implica compartir una llar amb altres persones?

Com ens afecta a nosaltres si altres persones de la nostra llar tenen problemes?

Quan tenim un problema, ens agrada que la nostra família ens ajudi?

Com ens pot afectar a nosaltres que al país veí hi hagi una guerra?

El món és un millor lloc per viure si hi ha països on regna la violència?

Si al nostre país sentíssim que la nostra vida corre perill, ens agradaria que altres països ens ajudessin a estar estalvis?

Després d'aquestes reflexions, és important promoure la idea següent:

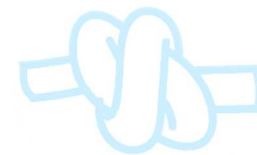
Davant situacions en les quals es vulneren els drets humans, com el cas de les persones refugiades i desplaçades, no podem mirar cap a una altra banda.

Les persones hem de ser conscients que no habitem el món; el cohabitam, i això vol dir conviure amb la resta.

Vol dir que tots som corresponsables del que passa al planeta i hem de cooperar per a la construcció d'un lloc just i pacífic on viure.

2

EMPATITZA

2. Empatitza

PRESENTACIÓ 15 min

Com introduir la sessió?

Per introduir aquesta sessió, podem demanar als alumnes que reflexionin sobre quina creuen que és la reacció natural de l'ésser humà en una situació de perill:

Quan toquem alguna cosa que crema, **quina és la nostra reacció?**

Davant una punxada amb una agulla, mantenim la mà o la retirem?

Quina és la reacció natural i necessària d'algú que està en un lloc on la seva vida corre perill?

Explicació

Quan es vulneren els drets humans d'una persona, li estan robant una part de la seva condició d'ésser humà. Actualment, al món hi ha milions de persones que s'han vist obligades a allunyar-se del perill i a cercar un lloc segur on viure. Aquestes persones són refugiades i desplaçades.

- Un **refugiat** és una persona que fuig del seu país perquè és perseguida per la seva raça, religió, nacionalitat o opinió política, entre altres coses. Els refugiats travessen fronteres per posar la seva vida fora de perill. El moment que això passa, ja no és el seu país, el seu estat, el responsable de garantir els seus drets i, per això, necessiten protecció internacional.
- Un **desplaçat** és una persona que ha estat forçada a sortir de casa seva per motius similars als de les persones refugiades. A diferència dels refugiats, les persones desplaçades no travessen una frontera, sinó que cerquen un lloc segur dins del territori del seu país i segueixen sota la protecció del seu estat.

Al món actual, també es produeixen grans corrents migratoris, en els quals les persones deixen les seves llars voluntàriament per instal·lar-se en un altre lloc.

- Un **immigrant** és una persona que abandona el seu país de manera voluntària per establir-se en un altre, amb l'objectiu de cercar una feina o condicions de vida millors. A diferència del refugiat, l'immigrant no fuig d'una situació extrema per posar la seva vida fora de perill.

Com fomentar la reflexió entorn d'aquests conceptes?

Demanant als alumnes que reflexionin sobre quin pensen que és l'abast d'aquesta problemàtica al món:

Penseu que aquest problema ha disminuït els últims temps o ha augmentat?

En aquest punt, és interessant mostrar-los xifres que els ajudin a comprendre quina és la magnitud d'aquesta situació:

El 2015 es va assolir una xifra rècord de refugiats i desplaçats al món, amb 65 milions de persones desarrelades. Si aquestes persones formessin un país, seria el 21è país del món més poblat.

La crisi de Síria ha estat l'emergència humanitària més gran a la qual s'ha enfrontat ACNUR des de la Segona Guerra Mundial. El 2016, després de cinc anys de guerra, ja havia generat gairebé cinc milions de refugiats i set milions de desplaçats interns.

2. Empatitza

ACTIVITAT - El meu bé més preuat

60 min

Materials necessaris

- No calen materials específics

1 Quin és l'objectiu més important?

Milers de persones s'enfronten cada dia al món a la dura situació d'haver de fugir i abandonar casa seva per no morir. Aquesta fugida no és una fugida plàcida ni representa l'inici d'un viatge còmode. És una fugida precipitada, nerviosa, dramàtica, per a la qual cal fer la maleta amb urgència. Agafar tan sols alguns objectes, potser els més pràctics, potser els més significatius emocionalment, i ficar-los a la maleta. Milers de persones s'enfronten cada dia a aquesta pregunta: què és el més important que he de ficar a la maleta? En aquesta activitat, entendrem què vol dir haver d'afrontar aquesta pregunta.

Primer, reflexionem conjuntament sobre les qüestions següents:

- Com és el camí que han de recórrer les persones refugiades i desplaçades? És un viatge còmode i agradable com el que podem fer nosaltres a les vacances? O bé és un viatge incert, llarg i ardu?
- Quins tipus d'objectes poden ser més útils en una situació així?

Aquests són alguns testimonis de persones refugiades que ens van donar a conèixer què no van poder deixar enrere quan es disposaven a fugir: La Dolwa es va emportar uns canastrells per poder transportar els seus fills petits. L'Ahmed no va voler renunciar a la companyia de la seva

mascota. L'Asha Amuna va agafar una paella per poder alimentar els seus fills. L'Asha Babur només conserva uns braçalets, perquè va haver de fugir sobtadament. La Maria va agafar una garrafa d'aigua amb la qual es va poder proveir durant el camí. I l'Omar es va emportar una destal que li va permetre tallar llenya per cuinar i fabricar senzilles estructures amb les quals es pogué aixoplugar la seva família.

2 Fem la maleta

Individualment, i a casa nostra, reflexionem sobre quins són els objectes que ens portaríem si haguéssim de fugir. Colloquem aquests objectes en una motxilla i els portem a classe.

Ja a classe, cadascú ensenyarà a la resta de companys la seva maleta i explicarà quins objectes ha seleccionat i per què. Conjuntament, reflexionem sobre aquestes qüestions:

- Quins altres objectes m'hauria agradat incloure a la maleta?
- A quines coses m'ha costat més renunciar?
- M'ha resultat fàcil prendre aquesta decisió?
- Quines emocions he experimentat durant el procés?
- Com es pot sentir una persona que s'ha hagut d'enfrontar realment a aquesta situació?

Si es vol simplificar l'activitat, també es pot realitzar directament a classe, demanant als alumnes que expliquin quin objecte dels que tenen a casa es voldrien emportar o, fins i tot, el poden dibuixar per ensenyar-lo als companys.

PERDRE UN TROS D'HUMANITAT

2. Empatitza

CONCLUSIÓ

10 min

© UNHCR/Lam Duc Hiên

Com a tancament d'aquesta sessió, és important insistir en el fet que aquesta situació no és exclusiva de països empobrits o poc democràtics, i transmetre la idea següent:

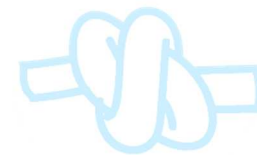
Les crisis humanitàries i els moviments forçats de població han estat una constant al llarg de la història per tot arreu del món.

Demà, nosaltres podríem trobar-nos en la pell d'aquestes persones.

De la mateixa manera que esperem que els nostres drets es respectin, és responsabilitat nostra cooperar perquè els drets de la resta també es garanteixin.

3

REFLEXIONA

3. Reflexiona

PRESENTACIÓ 15 min

Com introduir la sessió? la sessió?

Es pot començar la sessió demanant als alumnes que reflexionin sobre com pensen que és el procés de protecció de les persones refugiades:

Imaginem que som una ONG o una agència humanitària i que s'ha produït una crisi al país veí, on milions de persones estan fugint de casa seva.

Com caldria actuar per ajudar aquestes persones?

Què faríeu per protegir-les i aconseguir que recuperin una vida digna?

Explicació

ACNUR és l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Refugiats. La seva missió és oferir protecció a les persones desplaçades i refugiades en tot el procés: des de l'emergència inicial fins a la recuperació d'una vida digna.

L'organització es va crear el 1950 per ajudar els refugiats de la Segona Guerra Mundial i, des d'aleshores, no ha parat d'atendre crisis humanitàries arreu del món. La tasca d'ACNUR té diferents fases des que es produeix l'emergència:

1. Durant l'emergència: des dels centres logístics d'ACNUR parteixen avions amb carregaments d'ajuda de primera necessitat (tendes, mantes, aigua, aliments...) cap al país o la zona que pateix l'emergència. L'ajuda es trasllada després en camions i vehicles cap als punts on es troba el conflicte. Mentrestant, els equips d'emergència desplaçats al lloc atenen les persones per realitzar un registre i cobrir les seves necessitats bàsiques i, posteriorment, s'instal·len i construeixen els camps.

2. Protecció i assistència legal: fins que les famílies no puguin recuperar la seva llar, als camps de refugiats s'intenta oferir a totes les persones refugi, aliments, assistència mèdica, educació, ajuda perquè puguin muntar petits negocis mitjançant els quals subsistir, etc.

3. Recerca de solucions: ACNUR duu a terme les gestions per facilitar el retorn de les persones refugiades als seus llocs d'origen, en cas que sigui factible i segur, o bé la integració al país d'acollida, o el reassestament en un tercer país.

Per la seva part, el Comitè espanyol d'ACNUR és una ONG creada el 1993 amb dos objectius: conscienciar la societat espanyola sobre la situació que viuen les persones refugiades al món i aconseguir fons que permetin a ACNUR actuar sobre el terreny i oferir protecció a aquestes persones.

Com fomentar la reflexió entorn d'aquests conceptes?

Demanant als alumnes que reflexionin sobre la tasca d'una organització com ACNUR:

Us agradaria treballar en una ONG ajudant a resoldre crisis humanitàries?

Quines qualitats penseu que ha de tenir un treballador humanitari en un camp de refugiats?

Què passaria si no hi hagués organitzacions com ACNUR?

En aquest punt, pot ser interessant reforçar la idea següent:

Quan es produeix una crisi, una emergència humanitària que obliga la gent a fugir de casa seva, és necessari actuar amb rapidesa per protegir les vides de les persones afectades. Això suposa la feina coordinada i la suma d'esforços de moltes persones: tècnics que treballen des de les oficines, treballadors humanitaris que actuen en el terreny i també ciutadans que ajuden amb els seus recursos a fer que tot plegat sigui possible.

3. Reflexiona

ACTIVITAT - Històries de fugida i esperança

40 min

1 La fugida

En aquesta activitat coneixerem testimonis en primera persona que ens explicaran històries de fugida i esperança. Cadascú extraurà un paper de la capseta. Hi ha dos tipus de papers:

- Papers amb una història de fugida
- Papers amb un interrogant

Les persones a les quals els hagi tocat una història de fugida hauran de donar-li veu per compartir-la amb la resta del grup. Les persones a les quals els hagi tocat l'interrogant hauran d'analitzar la història i respondre les preguntes següents:

- Quina és la seva condició: refugiat, desplaçat intern o immigrant?

- Quins drets s'han vulnerat en el cas de les persones refugiades i desplaçades?
- Qui els ha de garantir els seus drets: el seu propi estat o la comunitat internacional?

2 L'esperança

1. «Em dic Hawali Oumar i sóc de Nigèria. Em va trencar el cor com Boko Haram atacava les nostres llars. Vam sortir fugint sense res més que la roba que portàvem posada. Després vaig saber que havien assassinat deu persones de la meva família. Ara, fins i tot si em diguessin que la pau està tornant gradualment al meu poblet, m'estimaria més quedar-me al Txad. Tinc por de tornar després

de tot el que he vist i viscut.» (Condicció: refugiada; font: ACNUR)

2. «Em dic Darie Alikaj i sóc de Síria. Vaig aguantar anys de bombardejos que van destruir casa meva. Anar a la feina implicava travessar ala carrera un post militar on cada dia morien víctimes. Em vaig adaptar als perills de viure i treballar a barris contigus controlats per bàndols diferents. Vaig deixar Síria pel bé de la meva filla. Vull que tingui una infantesa. La vaig canviar d'una escola a una altra, fins que ja no en va haver-hi més.» (Condicció: refugiada; font: ACNUR)
3. «Em dic Subhi Nahas. Al meu país, Síria, no podia caminar pel carrer amb el meu xicot. Això em podria

haver ocasionat tortures i, fins i tot, la mort. Les milícies radicals tenen com a objectiu els homes homosexuals; els executen. La meva família mai no va acceptar que fos gai, i va arribar un moment en què no estava segur ni dins de casa ni fora, a la meva ciutat. Tenia por que el meu propi pare algun dia els expliqués a les milícies que era gai.» (Condicció: refugiat; font: ACNUR)

4. «Em dic Bensail. Sóc colombià. Vaig haver de marxar del meu poble a la ciutat de Bogotà perquè la guerrilla ens volia reclutar a mi i als meus fills per lluitar en grups armats il·legals. Aquí a Bogotà, tant jo com els meus fills estem treballant.» (Condicció: desplaçat intern; font: ACNUR)

Materials necessaris

- Un full imprès amb cada història de fugida
- Fulls on aparegui escrit un símbol d'interrogació (número suficient perquè tots tinguin una història de fugida o un interrogant)
- Capseta o bossa per guardar els fulls

5. «Em dic Virginia i sóc de Múrcia. Quan vaig estudiar arquitectura no imaginava que em resultaria tan difícil trobar feina a Espanya. Després d'alguns anys amb feines precàries, vaig decidir emigrar a Suècia. Aquí tinc una bona feina, amb bones condicions i perspectives de futur. Tot i que trobo a faltar Espanya, de moment no em plantejo tornar.»

(Condicció: immigrant)

LA NECESSITAT DE PROTECCIÓ I LA TASCA D'ACNUR

3. Reflexiona

CONCLUSIÓ

5 min

© UNHCR/Christos Tolis

Com a tancament d'aquesta sessió, és interessant posar l'èmfasi en dos conceptes: el de solidaritat i el de protecció internacional:

Els éssers humans vivim en comunitat i aquestes comunitats es mantenen en equilibri gràcies a valors com l'empatia, l'ajuda, la solidaritat i la cooperació.

Les persones refugiades han perdut els drets i la dignitat i han travessat una frontera per recuperar-los, per això necessiten protecció internacional i mereixen el nostre ajut i solidaritat.

4

COOPERA

I NOSALTRES, COM PODEM AJUDAR?

4. Coopera

PRESENTACIÓ 15 min

Com introduir la sessió?

Es pot començar la sessió demanant als alumnes que reflexionin sobre com pensen que poden ajudar ells a les persones refugiades:

Quin és el nostre paper en una crisi humanitària com aquesta?

Quines opcions tenim al nostre abast per ajudar?

Explicació

Per aconseguir que un refugiat sobrevisqui i pugui tornar amb seguretat a la seva terra o l'aculli una nova societat, és necessari l'esforç coordinat de moltes persones i entitats: Govern, ONG, cooperants, voluntaris... I també de la ciutadania en el seu conjunt.

Tots aquests agents tenen funcions i responsabilitats diferents. Moltes vegades, no som conscients de quines són les nostres, ni de com podem nosaltres ajudar les persones refugiades. Sovint pensem que, des de la nostra posició i el nostre lloc al món, no tenim res a fer. Però la nostra implicació és fonamental i

pot canviar el destí de milers de persones. Quina és el nostre paper en aquest procés i com podem cooperar?

Prenent consciència de les situacions de desigualtat i vulneració de drets humans que es produeixen al món, col·laborant amb ONG i mitjançant actituds solidàries i empàtiques amb les persones que arriben d'altres països.

Com fomentar la reflexió entorn d'aquests conceptes?

Demanant als alumnes que reflexionin sobre la seva pròpia solidaritat:

Us considereu persones solidàries?

Quines accions se us acudeixen que podríem dur a terme per conscienciar el nostre entorn sobre el problema que pateixen les persones refugiades?

I NOSALTRES, COM PODEM AJUDAR?

4. Coopera

ACTIVITAT - Passaport solidari

Temporalització
Variable

Materials necessaris

- Cartolines
- Bolígrafs i retoladors

1 Preparam el viatge

Una de les maneres d'ajudar les persones refugiades és donant a conèixer al nostre entorn les seves històries i experiències, perquè també els nostres familiars i amics prenguin consciència de la necessitat d'implicar-se i cooperar. Per això, en aquesta activitat, crearem un passaport que viatjarà per les famílies informant sobre el problema que pateixen els refugiats i construint una cadena de solidaritat.

Ens dividim en cinc grups. Cada grup s'encarregarà de dissenyar una de les seccions del passaport. Cada secció té la missió d'informar sobre un dels aspectes que hem viscut aquests dies. Per a fer-ho, cada grup haurà d'incloure un text explicatiu i una imatge (pot ser un dibuix o una fotografia):

Primera parada:
Què són els drets humans?

Segona parada:
Qui són els refugiats?

Tercera parada:
Qui són els desplaçats?

Quarta parada:
Quin és el paper d'ACNUR?

Cinquena parada:
Com podem ajudar nosaltres?

Sisena parada:
Som famílies solidàries

2 Comença la travessia

Cada setmana, el passaport solidari viatjarà a casa d'una de les famílies de la classe. Gràcies a ell, les famílies podran conèixer la situació que viuen les persones refugiades i també deixar-hi els seus missatges de solidaritat, ajuda i cooperació a les pàgines de la sisena parada, «Som famílies solidàries».

I NOSALTRES, COM PODEM AJUDAR?

4. Coopera

CONCLUSIÓ 15 min

Al tancament d'aquesta sessió, és fonamental reforçar els conceptes de *corresponsabilitat*, *compromís* i *cooperació*.

A part d'un dret, l'article 1 de la Declaració Universal dels Drets Humans recull un deure:

«Els éssers humans, dotats com estan de raó i consciència, s'han de comportar fraternalment els uns amb els altres».

És el nostre deure intentar que els drets humans de la resta dels habitants del planeta es respectin, començant de manera personal pels que tenim més a prop, i seguint pels que es troben lluny.

UNHCR
ACNUR

La Agencia de la ONU para los Refugiados
comité español

Comité español

c/ Cedaceros, 11 – 1r A – 28014 Madrid

Tel.: 91 369 06 70

eacnur@eacnur.org

www.eacnur.org

GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE ASUNTOS EXTERIORES
Y DE COOPERACIÓN

SECRETARÍA DE ESTADO
DE ASUNTOS EXTERIORES

DIRECCIÓN GENERAL
DE NACIONES UNIDAS Y
DERECHOS HUMANOS